

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTOI SZÁLLÁS:

Ó-vá: Vizi-utca, 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. Vasárnap, Szerdán és Pénteken. Ára éven-
gyedre 3 ft o. 6. Hirdetési ár: soronkint 7 kr, s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés s
hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeletik.

KIADÓ-HIVATAL:

Köszép-utca, STEIN J. könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI FIGYELMEZTETÉS.

Mai számunkkal lapunkra nézve új évnegyed vé-
gét kezdjük t. évnegyed előfizetőinket to-
vábbi megrendelések megtételére. A lap jövőre he-
tenként háromszor jelenik meg. Előfizetési ára az
eddig: évnegyedenként három forint.

Az előfizetési pénz kiadónk Stein Jánoshoz uta-
sítandó, közép-utcai könyvkereskedésbe.

KOLÓZSVÁR, okt. 2-kán.

(D) A világpolitika tekervényes utainak belá-
tására ariadnei fonálul csak is a jó kombináció szol-
gálhat. Bírálok elemzéseinkkel szükség összeállítani
az ellenkező nézeteket, melyeket a fecsegő hirlapok
és diplomatai nyilatkozatokból ki lehet valahogy sze-
melni.

Terhes feladat ez, mert éppen a lapok és di-
plomata gyakran igen ellenkező szándékokat tulaj-
donít ama kormányoknak s uralkodóknak, a kik a
század történelmét szerepelik.

Fontosabb, és érthetlenebbnek tetsző momentum
azonban alig volt ez évtizedben mint éppen a mos-
tani.

Mi általában úgy kombináltunk, hogy ez öszön
a forradalom szintére nagy részben változand, s föl-
tehető volt, hogy e mozzanattal a fenyegetett érde-
kek új szövetségek felé fognak gravitálni. E szö-
vetségre régóta előkészítik az utat. Hónapok óta sür-
geti Poroszország, hogy Ausztria évtizedes eszméjét
adja föl, s népeit a történelmi jog alapján elégítse
ki, hogy így egy szövetséghez lehetővé váljon, me-
lyet más esetben a német közvélemény is ellenez,
de mely békületlen népek ereje alapján, viharok kö-
zött semmi számítható erőt sem ígér.

Közelebből a lapok a Garibaldi s Cavour közt
fennálló, de újabb hírek szerint csöndesedő viszá-
lyból különbözle következtetéseket vontak, sőt Napo-
leont annyira felbőszültnek hirdették, hogy jelesen
az „All. Ztg.” egy miniszteri tanácsnak, mely St.
Cloudban tartott, oly határozatokat tulajdonít, me-
lyeknél fogva a mellett, hogy a pápa határozott vé-
delme kimondatott, egyszersmind a nápolyi események
roszlatnak, a forradalmi dictatorságból eredő té-
nyek el nem ismertetnek, a Szárdínia s Ausztria
közt kiütendő harc esetében csak a zürichi szerző-
dés érvényességénél marad Franciaország, a többi-
be nem elegyedik. stb.

Ámde míg az „Allg. Z.” ezzel vigasztalja olva-
sóit, a bécsi lapok egy része teljes bizalmatlansá-
gát fejezi ki Napoleon békés céljai iránt, sőt a „Va-
terland” egy német lap berlini — jólértesült ségével
kérdő — levelezője után igen fontos teleplezést
hoz az olasz körülményekre nézve.

E szerint a Napoleon által — táborozásra —
megszavaztatott 20 millió frankból készíté Garibaldi
azon arany golyókat, melyekkel II. Ferencz minisz-
tereit megvesztette, s 120,000 főre menő sereget
elcsábított. Garibaldi a két királyságot Napoleon és
Victor Emanuel megegyezésével támadta meg, azon-
ban a merész pártfőnök most Napoleon terveitől el-
tért, s azért indult be Szárdínia a pápai államba.
Napoleon terve szerint — folytatja utánközlését a
„Vaterland” — Garibaldi feladata Szárdíniával
együtt Velenczét megtámadni, s egy időben a forra-
dalmat Magyarországon szervezni. Elbukásuk eseté-
ben Napoleon föllépik mellettük. Garibaldi s a szárd
király közötti tartós viszáltyól nem lehet tartani.
Napoleon pedig elég böles arra, hogy minden hiva-
talis invectivákat, melyeket Garibaldi ellene hajgált,
csöndesen elhallgasson, a midőn ő biztos abban,
hogy Italiában egy védhatalom alakul, mely az ő
további hadjárataira 150,000 embert fog szolgáltatni.
A Napoleon s titkos barátjai közötti kiengesztelődés
percében Szárdínia sziget és Genua feláldoztatnak
Franciaország részére, s talán Oroszországot is El-
ba szigettel magokhoz édesgetni megkísértik.

Ezen célokkal szemben úgy látszik, hogy csak-
ugyan a porosz és orosz hatalmak mozogni kezde-
tek. Tavaly is az olasz revolutiot elleneztek, de mi-
helyt a francia hajók a lussin-piccolioikikötőbe jöt-

tek, mihelyt attól lehetett tartani, hogy Magyaror-
szág fellázítatik, s utána Lengyelország is valószí-
nűleg következni fog: azonnal föllépett a porosz re-
gens, összesugott az oroszszal és angollal, s Napo-
leon az ellene készülő vihart a villafrankai békével
űzte szét.

Most e perczen éppen oly visszavonulása lát-
szik a francia császárnak, tán látva a kedvezőtlen
szeleket, még most sem érzi magát elég biztosnak
arra nézve, hogy Ausztria elleni céljait kivihesse,
vagy egy jó szinleléssel a kihívást mellőzi arra,
hogy a közelebbi varsói találkozás egy szent szö-
vetséggé nőhesse ki magát. Látja egyszersmind, hogy
Olaszországban pártok mozganak, s így be kellett
várnia míg Italia meghódított részeiben a rend helyre
áll, hogy haderejére a nápoleoni politika biztosan
számíthasson.

De mi azt hisszük, hogyha Napoleon mostani
megállapodása csak hadi csel, mely által tán az
aggódó nagyhatalmakat áltatni akarja, mialatt a füg-
gönyök megett gyors hadjáratot készít elő, a nagy
harc az éjszak-keleti hatalmak és Franciaország
közt könnyen kiüthet. Napoleon jól látja ezt, s kézen
tartja eszközeit, míg annyira látja erősödve önma-
gát, hogy elleneivel szembe szállhasson.

Ezért van, hogy míg Napoleon miniszteriuma,
és hivatalos lapjai duzzogást játszanak az olasz ügy-
ben, a független lapok, s jelesen a Napoleon her-
cegtől sugalmazott „Opinion Nationale” a varsói
találkozásra egy igen izgató cikket hoz, melyet a
bécsi Vaterland is reproducalt, s mi is jónak vélünk
— tájékozás végett — az „Allg. Z.” után közre adni.

A cikk így ír a többek közt: „Ha a varsói
összejövetel a Rajna két partján régi pártokat fel-
vidítja, ugy minden ország szabadelvű fiai csak bi-
zalmatlansággal nézhetnek elébe. Azon fejdelmek, kik
a Visztula partján találkozni szándékoznak, egy
szent szövetségre akarnak lépni, melynek pontjait
ugyan még nem ismerjük, de irányuk nem levén ti-
tok, mi azt egyenest a szabadság elleni coalitióknak
mondhatjuk, mely diplomatai nyelven annyit tesz,
mint coalitió a forradalom ellen. A forradalom való-
ban azon rettentő kikerülhetlen hegy, mely a ke-
leti Európa hatalmasságainak ál-
ma i t n y o m j a. Azt hitték, hogy minden nem-
zetiséget vankosuk alá gyurtak, ezen hullákat, kik
azonban fölébredtek, s jogaikat követelik. Összees-
küsznek Bécsben, Pétervárott, sőt Berlinben is Ve-
lencez, Magyarhon s az osztrák birodalom szláv-
román tartományai ellen (?) azért, hogy ezek jogai-
kat s kötelességeiket ismerni tanulták.

Ugy látszik az „Opinion Nationale” ezen he-
ves cikkének végétélei azon hirlapi tudósításra vo-
natkoznak, mely tudni akarja, hogy a varsói talál-
kozás programjában benne van, hogy szükség ese-
tében Oroszország Magyar-, Poroszország Cseh or-
szágokat és Bajorország Tirolt fedezné, s így véd-
nék az osztrák birodalom integritását a forradalom
ellen.

Ezekből látszik, hogy a varsói találkozás kö-
vetkezményeit komolyaknak tekintik, s bár egy-egy
futó hír jön, hogy az orosz czár Napoleont is meg-
hívta volna a congressusra, s hogy iránta igen ud-
varias, s bár a porosz hivatalos lapok is kije-
lentik, hogy a szent szövetségről szó sincsen,
de a diplomatai nyájasságban bizni nem le-
het. A forradalommal szemben ugy Orosz- mint Po-
roszországnak van félteni valója, s ez Lengyelor-
szág, s ha e részben Napoleon most látszó vissza-
vonulást tesz, de kérdésen kívül tán éppen most
vagy később meg fog küzdeni politikája mellett, mi-
helyt a döntő erőt maga körül érzendi.

E nagy válságot, mely felé Európa mind ha-
tározottabban sodortatik, tán leginkább az angol
program oldhatná meg. Az angol mérsékelt rész
arra törekszik, hogy Ausztria félmilliárd forint kár-
pótlásért mondjon le Velenczéről, az ős magyar ki-
rályság területének adja vissza történelmileg fejlett
jogait; s akkor a forradalom tüze elalszik.

E föltétel valószínűl azon esetben, ha Napoleon
inkább csak stratégiai szempontból akarná igénybe
venni az osztrák tartományok forradalmát, hogy így

a belülről nyugtalanított hatalomtól könnyebben el-
vehesse Velenczét, mit a várnégyszög fölől ostrom-
olva a legirtózatossb véráldozattal is aligha elve-
hetne. Ellenben, ha Napoleon nemcsak Olaszország
egységét, de Európa földabroszáának megváltoztatá-
sát vette célul, akkor az angol közvetítő terv is
aligha megtermené gyümölcsét.

V. Közlemény A Kolozsvárott létező erdélyi
nemzeti színház állandósítására tett adakozá-
sokról. — Az eddigi közlemények szerint 237 adakozótól
bejött 24,520 ft 85 kr., a közelebbi számbeli kijavítás
szerint 11 arany, egy tallér. 238) Hauchard József (Parajd)
10 ft, 239) Hauchard Lajos (Köszvényes) 1 ft, 240) Bene-
dek Antal (Parajd) 3 ft, 241) Csengeri József (Parajd) 5 ft,
242) Keresztes Lukács (Parajd) 5 ft, 243) Rákosi József
(Szováta) 3 ft, 244) Nán György (Szováta) 2 ft, 245)
Mester Mihály (Parajd) 1 ft, 246) Gyergyó-Szárhegy közön-
sége 100 ft a felsőség jóváhagyása reményében*) 247)
Fosztó Ferencz (N. Enyed) 50 ft, urb. pap. 248) Sárpataki
János (N. Enyed) 50 ft, urb. pap. 249) b. Rauber Nándor
(Olasztelek) 100 ft, 250) b. Rauber Károly (Olasztelek) 6
ft, 251) Pócsa Ferencz (Olasztelek) 10 ft, 252) Dániel Gá-
bor (Vargyas) 100 ft, urb. pap. 253) Szolga Miklós (Kö-
zép-Ajta) 2 ft, 254) Dániel Imre (Vargyas) 6 ft, 255) Gyön-
gyösi István lelkész (Vargyas) 5 ft, 256) Császár József
(Barót) 5 ft, 257) b. Rauber József 10 ft, 258) Bora Sán-
dor (Nagy-Ajta) 100 ft, urb. pap. 259) Bora Rozália (Bölön)
10 ft, 260) Bartha János (Bölön) 50 ft, urb. p. 261) Hol-
laci József (Bölön) 100 ft, urb. pap. 262) Maurer István
(Úrmös) 100 ft, urb. pap. 263) ifj. Maurer Károly (Úrmös)
100 ft, urb. pap. 264) Gyertyánffy János 20 ft, 265) Nagy
Pál 2 ft, 266) Kelemen Elek 1 ft, 267) Szentkirályi Zsig-
mond (Zalathna) 10 ft, 268) Lukács Dávid (Zalathna) 10
ft, 269) Lukács Dávid (Zalathna) 20 ft, 269) Frencl Fe-
rencz (Zalathna) 5 ft, 270) Wohlhirt, fűerdész (Zalathna)
5 ft, 271) Fornszeck Gusztáv, főbányabiztos (Zalathna) 5 ft,
272) Ercei József (Zalathna) 5 ft. Az eddigi adakozások
összege: **25,520 ft 85 kr, 11 arany, 1 tallér.** (Folytatjuk.)

III. Közlemény az erdélyi Múzeum-egylet pénz-
tárába befizetett összegekről. II. Egyszer min-
denkorra adtak készpénzben o. ft: Nagy-enyedi timár
czéh 17 ft, nagy-enyedi olvasó-egylet 30 ft, özv. Jóó Dé-
nesné asszony 4 ft, Gyergyai László 2 ft, szent-katolnai
község 5 ft, Györgybiro Lázár 2 ft, tisz. Salamon Alajos
5 ft, Siklódi Péter 2 ft, Puskás János 2 ft, Kovács Lajos
2 ft, Csibi József 2 ft, ifj. Puskás István 2 ft, Biró Sán-
dor 2 ft, Bángi testvérek 1 ft, László István 1 ft, Bajkó
Mátyás 5 ft, Puskás Ferencz 10 ft, ifj. Puskás Lajos 1 ft,
Mezei Mihály 1 ft, Zakariás István 2 ft, Györfi Péter 1 ft,
Müller Péter 5 ft, Vée Zsuzsa kisasszony 5 ft, Szilágyi
István 5 ft, ifj. Gál Zsigmond 5 ft, Sz. G. Cseh Jó-
zsef 2 ft 10 kr, esperes tisz. Farkas György 6 ft 30 kr,
Kis András 10 ft 50 kr, Szőnyi Pál 10 ft 50 kr, Gönczi
Pál 5 ft 25 kr, Lampel Róbert 5 ft 25 kr, Nádaskai Lajos
5 ft 25 kr, Vámosi Mihály 2 ft 10 kr, Jóós Elek 31 ft 50
kr, Séra György 10 ft 50 kr, Domokos Antal 2 ft, Császár
Károly 5 ft, Szász Sámuel 5 ft, Szász Dániel 5 ft, Erdélyi
Sámuel 5 ft, Mittelbach József 5 ft, Erős Márton 5 ft, Ni-
greisz Miksa 8 ft, Kramm József 5 ft, Zabulik Tivadar 1
ft, Kun János 1 ft, Sebestyén Antal 2 ft, Boros Sándor
1 ft. (Folytatás következik.)

Gr. Széchen Antal beszéde a bécsi birodalmi
tanács zárulásaiban (szeptember 22-kén, vége.)
A bizottmány, tanácskozásai folytán, indítatva érezte magát,
hogy a tartományi egyéniség elismerése elvének, önkor-
mányzati és törvényhozási autonómiájuk elismerésének ki-
mondásával, megfelelő kifejezést adjon. Mert nem azon szin-
leges autonómia van ezalatt érte, melynek az egyes tar-
tományoknak a császári czimben megemlézése, vagy a hiva-
talmi egyenruha különfélesége által eleget tehetni gon-
doltak. Minél kevésbé ezintén gondolkodnak az autonómia
felől, annál veszélyesebb lesz az hatásában, ha oly testüle-
teket léptetnének életbe, melyeknek az erős hatályosság min-
den kelleit megadnák, a nélkül, hogy azokat megfelelő
és méltó feladatok megoldására irányoznák.

De épp oly kevésbé lehet félreismerni azt is, hogy
ezen autonómia ellenében, az államjogi kapcsolatok is bizto-
sítást és képviselést kell találnia. E biztosítás módja ösz-
szefüggésben van a kormányzati tevékenység különböző kér-
déseivel; a bizottmány azon véleményben van, hogy ezt
meghatározni, feladata a birodalmi tanácsnak. De az elvet
magát nyomatókossan és határozottan kijelenteni, annál szük-
segebbnek tartja, mert ezen viszonyok nagy része az el-
mult időkben, inkább csak kiegyenlítő, mint államjogi
rendező volt. Azon idő előtt ismeretlen volt, hogy a poli-
tikai elveket, a logikai következetességgé legszélsőbb határaig
kiszákmányolni kell. Az államférfiak gyakorlati bölesége,
a közvélemény vezetőinek mérséklete — névszerint Magyar-
országban sok utat talált a kiegyenlítésre. A múlt század
végén lefolyt nagy mozgalmak óta a kormányok és népek

*) Nem mernők megbántani a m. kormányt azon föltevéssel, hogy
ily nemes célra való áldozattól a megerősítést megtagadhatná! Szerk.

szelleme előtt ismeretlenné lett e vonás, s most pozitív tételeket kívánnak ott, hol ez előtt köles-nős érett megfontolás kiejtett. Ezen államjogi szabályozást nem szabad személtől élvénzteni különösen azoknak, kik az osztrák monarchia fennállását és erősbülését saját magyar hazájuk érdekében s öhajjájuk, s biztosítva látni kívánják, és pedig azon szemlében, mely az összes birodalom szükségének épp úgy, mint Magyarországi jogi nézeteinek megfelelni képes legyen. En soha sem engedem, hogy a magyar történet egyik legszebb emléket, a Mária Terézia császárné jogai mellett történt lelkesült felkelést, a divatos forradalmi elmélet bajnokai mint egy ifjú nép értelemlekedését értelmezzék. De éppen oly kevésbé engedem, hogy hazám érzelmei, emlékei és jogi nézetei valaha álmódzó polgársultsági kívánságnak alárendeltessenek, s annál kevésbé, mert ez nem csak az érzelme és hajlamok kifejezése, hanem inkább a kötelesség parancsa. A hazafi hűség ezen felfogása, oly kötelesség érzelme, mely alól senki sem vonhatja ki magát, előttem a nyilvános életnek mindenkor legbűszkébb és legmagasabb oldalát képezte. Ez az egyesek érdekének a közös magasabb parancsai alá rendeltetésével egyértelmű. Ezen kötelesség érzetere kell építeni az összes állam iránti egyezményt, s ha ez sikerül, akkor Ausztria valódi egysége, ereje és hatalma többet nyert, mint a legközelebbi tíz év minden papír kísérletei által.

Midőn a comité a municipális institutiók szükségességét, mint az új politikaiélet szükséges kiegészítését állítja elé, azon meggyőződést akarja kifejezni, hogy a politikai élet sikeres kifejlődése csak akkor leheto, ha az a nyilvános tevékenység minden terére kiterjeszkedik, s nem pedig egyoldalul bizonyos irányban összpontosított. A korábbi idők történeti institutióira utalás nem egyes osztályok előnyösítésének értelmében magyarázható, mivel azok egyesítése s kibékítése minden érvényre jutott társadalmi s politikai elemekkel a leghatározottabban ki van mondva. — En nem akarok itten a kisebbség votumára kiterjeszkedni, de midőn abban ki van fejezve az aggodalom, hogy a korábbi institutiókhoz csatlakozás mellőzhetlen szükségessége, mint az életerős municipális alakulás előleges feltételére utalás, azon tartományokra nézve, hol ily csatlakozási pontok hiányoznak, rövidséget vonbatna maga után: kötelességemnek tartom a magas bir. tanács felvilágosítására határozottan kijelenteni, hogy e felfogás ellen a comitében a legkimerítőbb magyarázásokkal léptek föl, sőt e tétel formulázásának megváltoztatása a keletkezett aggodalom eloszlátása végett indítványoztatott is, mi csupán a minoritásra való tekintet miatt halasztott el a teljes ülésre. En csak sajnálhatom, hogy jobbnak látták a közvéleményt e részben, dacára a határozottabb formulázás iránti indítványának, mely által a félreértés kikerülhetett, — ferevezetni; én most is kész vagyok minden oly formulázásba beleegyezni, mely a gondolatnak azon kifejezést adja, hogy valóban nehez hasonló institutiókat ottan életbeléptetni, hol ily csatlakozási pontok hiányoznak, hanem, hogy a neheziséget a birodalom érdekében le kell győzni, mert az eszme, mely a comité előtt mindenek fölött lebegett, az volt, hogy a birodalom minden tartományának a közügyekbeni részvételére nézve egészben s részenként egyenlő jog adassék. Lehető, hogy ez elv jelentősége nem mindenütt méltányoltatik teljes súlya szerint, hogy nevezetesen Magyarországon teljesen nem fogják fel, de mindamellett e jelentőség egy cseppet sem csekélyebb.

Egy férfi, ki dacára annak, hogy életének egy részén át az osztrák kormány ellen a leghatározottabb oppositioiban volt, még sem tagadta meg soha Magyarországnak Ausztriávali összekapcsolása fontosságát iránti meggyőződését, kinek forró hazaszeretete maradandó emléket hagyott föl, gróf Széchenyi István ez öszekötést gyakran vegyes házasságnak nevezte, és komolyan arra intett, hogy a vélemények különbségét, e házasság nagy ezéjára tekintve, kölcsönös méltányosság s kímélettel kell tűrni. Urain! engedjenek hát önök oly utat kijelölni, melyen e házasság oly összekötöttséggé alakíttatik át, mely egyenlő nézetek s jogokon nyugszik. Mi ez által azt biztosítani s erősíteni fogjuk; mert ha oda vittük a dolgot: hogy az egyik jogainak megsértését a másik is hasonlóan érzendi, — s ily aggodalmakat a legjobb akaratú kormány sem mellőzhet — hogy az érzelme Prágától vagy Linztől Pesten vagy Lemberghen is viszhangzanak: akkor a birodalom egységét biztosítottuk, akkor azzá lett, mivé lennie kell, menhely s biztosíték mindenikre nézve, s nem megszorítás egyiknek a másik előnyére, hanem az egésznek védő hatalma.

A comité végre arra utal, hogy minden modificatio, mely a birodalom viszonyaiban előáll, nagy és féreimerhetlen politikai szükségesség által indokoltassék. Csak e határok között hozhatók egyes tartományokban a jogi nézetek összhangzásba.

Európa helyzete, a kedélyek izgatottsága a hasznosság s celszerűség vagy kevesebbséget nem engedi mérlegelni. Minden európai kormány harezba keveredhetik, s csak szilárd helyzetek biztosítják a győzelmet. Egyéni felfogások önkénye nem nyújt biztos állást, jog és szükségesség egyesülten biztosítják azt s vele a sikert.

Midőn a comité indítványait még egyszer a jelentés szavaiban összefoglalom, (a szónok a jelentés egy helyét olvassa föl) nem marad egyéb hátra, mint azon nézetet igazolnom, mely a comitét arra bírta, hogy a bir. tanács elé határozott de általánosan vett alapvetéseket terjesszen elő, a nélkül, hogy részletekbe ment volna át. Minden az állam belső alakítását illető kísérlet, mely nyilvános tárgyalás útján történik, majd mindig veszedelmesnek vagy legalább is eredménytelennek mutatkozott. Ha az államélet minden alapzata egyszerre kérdés alá kerül, s a légben lebeg, akkor könnyen összeomolhat az egész épület. Épp ezért politikailag kifejezett s parlamentaris országokban is, például Angliában az államélet egyetlen egy alapzatának újra alakítása is, milyen volt p. o. a választási jog, mindig igen komoly dolognak, sőt majd egy fél forradalomnak tartott. Minden constituáló gyűlés ereiménytelenségét többnyire az egyének hibáira rótták föl, pedig ez inkább magában a dolog természetében fekszik. Ahol mi sem áll szilárdul, ottan az egyéni felfoga-

sok ellentéte meg nem határozható. Az alapzatok gyöngeségét külső elemekhez támasztás által akarják kipótolni, a pillanat szenvedélye háborítlanul belekeveredik, s az utolsó üdvösséget elvont elméletek s tételek proclamálásában keresik, mik az ide oda ingadozó véleményeknek határt vesznek. Hanem midőn ez általános szemléldések hasonló pályára lépéstől óva intenek, akkor a mi sajátságos helyzetünkben kétszeresen ez az eset. Nem a bir. tanács formaszertint illetékesége, hanem erkölcsi súlya előtt vélte a comité e kérdés miatti felelősséget elvállalni. Az előbbinek minden vigyázatlan tulterjesztése az utóbbit megsemmisítette volna. Itten, hol szó van a legkülönbözőbb államjogi megoldások, ellenkező igények, érdekek s jogkövetelések mérlegeléséről, minden jogbítorlás fel vagy lefelé a magokat elfojtana, a mikből a jövőnek kedvező alakulása fejlődhetne ki. Bár mit határozna is elibe vágólag a bir. tanács Magyarországot illetően, az itt jelenlévő magyar tagok beleegyezése — ha azt megadhatnák is — mi sem volna egyéb mint néhány egyén hatástanul beleegyezése, minek az országban nem lenne viszhangja. Ha pedig a kijelölt irányra szorítokunk, melyben a tróntekintélyének az országok együttműködésével lehetővé leend kibékítőleg, kiegyenlítőleg s közvetítőleg a kérdések megoldását megkezdni, akkor mi feladatunknak eleget tettünk.

En nem ismerem félre azon ellenvetés lehetőségét, hogy a bir. tanács ily általános celszázatokkal, mik mégis a birodalom reorganisatiójára nézve határozott alapokat jeleznek, egy constituáló gyűlés terére jutna, miért hogy itten már ne tovább, miért, hogy konkrét megoldásokra ne menjen át? Egy kissé több vagy kevesebb nem tehet már itten különbséget. De a gyakorlati politika terén ez a több vagy kevesebb eldöntő jelentőséggel bír — a logika a politikában is hatalmas tényező, de nem az egyetlen. Különböző rendszabályok gyakorlati hatásukban még azért nem ugyanazok, mivel ugyanazon egy logikai alapon gondolatlan nyugodnak. A politikai kérdések többsége sokkal inkább a mérték mint az elv kérdése.

A comité melyen át volt hatva a helyzet komolysága s a felelősség súlyát, mely a magas bir. tanács minden tagján nyugszik.

A határozatok, melyeket itten hozunk, eldöntő jelentőséggel bírnak Ausztriára, s miért ne mondanám, hogy Európára nézve. Hasikerülnekünk ily pillanatban, midőn minden ingadozik, midőn minden igazolt és nem igazolt rossz hangulat, minden homályos törekvés s minden vágyódása a pillanatnak azon jogot veszi igénybe, hogy egyéni nézetét még az egyetemes felforgatás árán is türelmetlen sietséggel érvényre juttassa, — ha nekünk egy pillanatban sikerül bátor és mértékletes manifestatiót által kijelölni az ösvényt, a melyben a törvényes szabadság s állami rend követeléseit, a multnak jogigényeit s a jelennek szükségét kiegyenlíthetők s megegyezhetők; ha képesek vagyunk (eddig elkerültem a viták között egy nevet, érinteni, mely azokon kívül és felül áll; de ha a császár O Felsége nem említ meg nem akartam ott, hol a multnak nehezégei forognak kérdésben, nem te adhatom meg magamtól, őt ott előre tűzni, hol mi egy reményteljes jövőnek alapjairól szólnunk), ha tehát mi képesek vagyunk a mi császár és királyi urunknak, kinek a gondviselés kiiktározhatlan határozatai kormányra léptekor nászajándokul csupa nehezégeket nyújtottak, melyeknek visszahatásán a lefolyt évtizedben legjobb szándékai megtörttek, tiszteletteljes nyíltsággal egy ösvényt megjelölni, a melyen népeinek örömdetes helyesléssel találkoznak, akkor feladatunkat fényesen megoldottuk volna, s ezen országok jólétének, valamint az európai rendnek eldöntő szolgálatot tennénk; s habár e határozat politikai életünknek egyetlen s végső ténye lenne, mégis mindegyikünk büszke érzeménnyel gondolhatna közreműködésünk e pillanatára vissza.

Van egy örömet hallott mondat: „Erő ad jogot.“ Talvol vagyok attól, hogy politikai elméletek iránti ideális előszeretettől az anyagi hatalom értékét becsmérleljem; de ha az anyai hatalom a jognak védelmet nyújt, úgy éppen a jog, melynek az erő szolgál, adja meg az erőnek a magasabb kenetet. S épp azért vagyok bátor azon szemletem, mely a többség szavazatát áthatja, ama szavakba foglalni egybe, melyekben én egy boldogabb jövőnek és minden nehezégek kielégítő megoldásának zálogát látom, keresem és találok: a jog ad erőt!

Nagy Enyed, szept. 19. T. sz. ur! Hogy a szenvedésekben megpróbált N.-Enyed városa érdekében emelt szót nem volt haszontalan kiáltó szó a pusztában, hogy élnek a Kárpátok karjai által ölelt kis hazában lelkesek, kik érzékenyen látogatott testvéreik helyzetét, szomorú sorsát megérténi tudták, örömmel győződtek meg arról ma is, midőn a f. é. július 17-iki árvíz által szenvedett n.-enyediek számára begyűlt segélypénznek mennyiségéről tudomást vettünk.

Es én úgy hiszem: kedves és egyszersmind hazafiai kötelességet teljesítetek akkor, midőn ezen öszvegről és annak a károsultak közt miként eszközölt kiosztásáról önnek becses lapja által, az érdekeltekkel együtt a t. cz. olvasó közönséget röviden értesíteni sietek.

A begyűlt segélypénz összesen volt 1157 ft és 51 kr, egy ezer száz ötvenhét forint és ötvenegy krajczár új pénz, melyből 500 ftot adott Kolozsvár városa majsorsági pénztára, 350 ft és 51 kr az ellopátika fűrdővendégek közül, gr. Mikó Imre, Béli Albert, Béli István, Hollai Ferencz, Antos János, Szaboszai György, Vajda Simon, Daczó Ferencz, Schill Friedrich, Pap János, Grün Izrael, Vajna László, 135 ftot a K. Közlöny t. cz. szerkesztője Dózsa Dániel, 78 ftot gyűjtött o. boldogfalvi ref. lelkész Fábi József, 74 ftot a Quartál Schrift t. cz. szerkesztője Schmidt Henrich, 10 ftot adott b. Henter József, 10 ftot Gál Szuszánna, 1 ftot kelementelli ref. lelkész Gönczi Lajos. Ezen öszszeg a városi tanács és esküdttség részéről kinevezett bizottmány által, melyben a városi minden felekezeti lelkészek is részt vettek, a cs. kir. járásfőnök ur elnöklete alatt a kár mekkoraságához és különösen a károsultak szükségéhez mért arányban nem mint kárpótás, hanem mint segélypénz kiosztott 194 károsult között.

Köszönet a haza lelkes fiai és leányainak, kik a szenvedők sorsának enyhítésére, könyeik fölszárítására akkor, midőn az idők járása igen is megnehezült felettünk, tettelegesen közremunkálni, fáradozni sziveskedtek. Mi nemes tettek érzetét híven örzve lelkünkben, öhajjuk, hogy távol a szenvedés örától békés boldogságban lássák meg azt a jobb kort, mely után buzgó imádság epedez száz ezrek ajakán.

Megjegyzem még itt azt, hogy többen — bár tetemes kárt szenvedtek — látván a segélyre rászorultak valóban nagy számát és tudván milyen jól esnek az eltikkadt vándornak forrás hiányában az égnek harmateszeppjei, önként mondták le illetőségükről, ezeket méltányos tettük öntudatán kívül a szegény károsultak halála jutalmazza!

Ineze János, ev. ref. lelkész.
Tisztelettel kéretnek a testvér magyarhoni lapok ezen közlésnek átvételére.
I. J.

KÜLÖNBFELEK.

E hó 3-án püspök Bodola Sámuel ő főtisz. vezérlete alatt a főconsistorium tagjainak nagy része, a helybeli reform. lelkész és tanár urak s a hittanulók közül a főiskola részéről m. e. tizen két Kemény Ferencz ur ő nmlgához mentek névnapján tisztelegni. A haza és hallás szolgálatában megöszült férfiú előtt főtiszteendő püspök ur tolmácsolta a tiszteletkés érzelmeit, mire a megöszült ismert szívelyességével s velős előadásával mondá köszönetét.

Azt szokták mondani, hogy a vadászok kérédőlég nagyitani szokták vadászkalandjaikat. Ellenkezőt láthatni gr. Bethlen Sándor, mint az erdélyi zergevadászarsulat elnökének, az augusztus első betében tartott rettyezati vadászatról értesítésében, mit a „Vadászlap“ból olvasunk. Résztvettek e vadászaton kilenczen, elesett öt zerge, a mi a vadászok számára elég szép requisitio. Az elnök gróf azonban éppen nincs meglegedve, s a gyenge eredményért egy részről önmagát vádolja, mint ki a vadászati intézésében egy több évet hegyei közt töltött zergevadász ügyességével nem versenyezhetett; de hiányoztak a gyakorlott hajtók is; más részről hibáztatja önmagát de társait is: „Rosszul löttünk, nagyon rosszul löttünk... ne mulassunk el semmi alkalmat a golyó-lövésben magunkat gyakorolni“ így ir az elnök gróf. Az öt zerge közül kettőt gr. Andrási Aladár, egyet egyet Károli Sándor, Bethlen Olivér és Bethlen Gábor grófok ejtettek el.

Tordáról írják hozzánk: szeptember 5-én d. u. 2 órakor viharral vegyűlvé oly jégeső volt, hogy öt szőlő-hegyünket egészen tönkre pacsékolá. Egy szőlőmives meglátván szépen mivelt és termett szőlőjének semmivé létést, s hogy a mastra előre felvett pénz már nincs mivel lefizetni, jubában felakasztá magát. E kár után a „Feredő“ nevű szőlőhegyben sokan tökéiket megmetsztették s a pásztort elbocsátották. A hol a jég nem dult, ott a vihar törte egybe a gyümölcsfákat, 10—16 éveseket is derékba ketté tört. Szőlőketek karókkal földrefektette A megmaradt szőlőfűrtök rothadnak. Silány kilátás szűrtette! Szeptember 11 és 12-én éjjel tüzvész volt. Első éjen egy csűr kétfelőli gerendaistállal szendelyfedtél, a másodikon egy kalangya széna égett el. A nép kitűnő ügyességgel oltott, annyira, hogy a tőszomszédban levő takarmányok 4—5 öl távolságra nem gyulhattak meg. Biztosítás ennyi kárak ellen kevés van. Sárlos gabonahordások is beveződött, a cséplés megkezdődött, de a kalangyák gyengén eresztének. Egy kalangya alig ad 1 s fél erdélyi vékát, ezért cséplőt bajosan lehet kapni, s ha kap is az ember, pénzért általában vagy nap-számra alkuszik. E városban csak két cséplőgép is nagy szolgálatot tenne most.

Kolozsvárt a vadgesztenyék másodsor virágoznak. A vidéken másod termés eper, és málna termett nagy mértékben.

A 20-án tartott esztergami püspöki zsinaton a hg primásnak egy kérvény nyújtottát a magyar katolikus egyház ös autonómiaja visszaállításá végett. A kérvény 72 egyéniség által van aláírva, melyhez a magyar clerus vármegyénként járult, pártoltatva a hitsorsosok millióitól. Reménylik, hogy a kérvény legfelsőbb helyen sikert arat.

A Kisfaludy-társaság f. hó 27-kén tartott első rendes havi ülésében elhatározta, hogy a társaság pártolói sorába lépnek azok, kik három évre évenkénti 4—4 forint lefizetésre kötelezik magukat; s ezen pártolók a társaságtól évenkénti több rendbeli 60—60 ívnyi szép irodalmi tartalmu részint eredeti, részint fordított művet kapnak. A kiadandó munkák közt jelentékeny részt fognak képezni a regények. Minden munkát az igazgató Arany János javaslatára folytan fog kiadásra fölvétetni.

POLITIKAI HIREK.

Turin, szept. 27. Ma az „Opinione“-nek írják: Ugy tetszik, a pápa Róma elhagyásával fenyegetést mellet arra szólítá föl Napoleont, hogy a romai államoknak Piemont részéről odahagyását sürgesse. A császár csupán Róma városa védelmezésére szorítokozandik; egyébiránt a pápa elutazását nem gátolandja. A pápának a francziák visszahívása iránti fölszólítását Napoleon örömmel teljesitené. Az „Opinione“ még kétli, hogy a pápa el lenne tökéve az elutazásra; azonban megjegyzi, hogy ezen esetben az ország egyesülése elleni legnagyobb akadály el lenne hárítva.

A király bihetőleg 29-dikén utazandik el Bolognába.

Turin, szept. 28. Ma az „Opinione“ megjegyzi: Mihelyt a pápa Rómát elhagyja, a Minciótól Szicília szélső partjáiig csupán egy nép s egy kormány fog ural-

kodni; s Olaszországnak egész erejére van szüksége, hogy lehetetlenné tegye a pápa visszatérését egy oly coalitio élén, mely Varsóban kezd ülésezni; s az, kinek kezében van a sors, nem menthetné ki magát a történelem előtt, ha formák s tekintetek által Olaszország megrogtatására hagyta magát indíttatni. A senatus okt. 2-ra hivatalossá össze.

— Goyon tábornok egy napi parancsot bocsátott a Rómában levő foglalt-hadcsapatokhoz, melyben kijelenti, hogy Franciaország teljes eréllyel védelmezendi a pápát.

— Marseillei tudósítások szerint közelebből A thenben zajos tüntetések történtek Napoleon császár részére s Otto király és Ausztria ellen. Görögországban nagyban foly általában a forradalmi izgatás. A bizanci görög királyság álma sok heves képzelődésű lelket kizoz. De hogy Görögországnak mi köze lehet Ausztriával, ez nem világos, s még bővebb tudósításokat kell elvárunk, míg azon demonstratiók elentőssége felett ítélnénk.

— Capua előtt mindeddig semmi különös nem történt. Néhány nap előtt a kir. lovasság kitérést tett. Viszszaverésük alkalmával a garibaldisták az erősséghez igen közel hatoltak, s ennek ifjoltán az ellenséges kartások által nem csekély veszteséget szenvedtek. A Medici-hadtest is megérkezvén az ostromló sereghez, Capua előtt most már 20,000 garibaldista van összpontosítva. A működéseket Türr és Rüstow vezetik. A garibaldista csapatok viselete ellen Nápolyban ekkoráig semmi panasz.

— Nápolyból szept. 22-kéről érkezett levelek következőket jelentenek: „Garibaldi szept. 21-kén a hadsereghez utazott, hogy Capua várost ostrommal bevégye, hol 24,000 önkényes a Cajazzo-vonalat tartja megszállva, de a kir. csapatok már ezen állomások ismét visszafoglalták, s magát a Volturno jobb partját is megszállták. Beszélnek, hogy Medici tábornok elesett.

A „Patrie“ és „Pays“ jelntik, hogy a garibaldisták, miután a kir. csapatokat a Volturnonál nem törhették át, Capuát bombáznai kezdték. A városban Caserta gróf, a király testvére parancsnok; a helyőrség áll: az idegen legio egy részéből, egy testőr ezredből s néhány vadász zászlóaljából.

— Franciaországnak valódi célja a szent szöket illetőleg, még mindig áttörhetetlen homályba van burkolva, s vagy azt kell hinnünk, hogy Napoleon császár e pontra nézve, még maga sincs tisztában magával, a mi egészen valószínűtlennek látszik, vagy azon gyanításra kell jönnünk, miszerint éppen terve s érdekében fekszik az, hogy ily kerengő utak folytonos követése által a világot bizonytalanságban tartsa a felett, a mire valódi célja. Miután csak néhány napja az örökáros környékének egy része a francziáktól ki lön ürítve, s a piemontiaiktól megszálva, ime a szept. 29-iki „Constitutionnel“ a francia foglalt-seregnek korántsem elvonulását, sőt inkább annak egy egész osztálylyal való újabb szaporítását jelenti, azon megjegyzéssel, miszerint ez intézkedés főleg Garibaldinak forradalmi törekvései folytán lön szükségessé. A napokban írák a lapok: Garibaldi egy Róma ellen teendő támadás által egyszersmind meg akarja bszulni a francziáknak 1849-diki eljárását: a „Const.“ erre sem marad adós a felelettel, s egyenesen kimondja, hogy Franciaország 1860-ban sem fogja a maga 1849-ki politikáját meghazudtolni. E nyilatkozat egyébiránt tán nincs is egészen oly komolyan érve. Franciaország 1849-ben az elűzött pápa előtt nyitotta meg székvárosa kapuit; ma még nyugodtan ül a pápa a Vatikánban s azt csak is Franciaország ohajtása ellenére fogja elhagyhatni. S ha ezt mégis megteszi, abban jórésint bizonyosak lehetünk, hogy Napoleon császár többé nem fogja Rómába visszavinni ő szent atyasságát. Egyébiránt a gyanakodni szeretők, kik már jól tudják, hogy Napoleon császár nem oda szokott csapni, a hová néz, azt is mondhatnák, mikép a francia politika mind e csúrése csavarásának nincs egyéb célja, mint Franciaországnak illeteljes ürgyvet szerezhetni arra, hogy a többi hatalmak tiltakozása nélkül lehető legszámosabb hadsereget gyűjtsön össze Közép-Olaszthonban, a melynek tulajdonképi rendeltetése aztán hihetőleg egészen más lenne, mint Krisztus földi helytartójának védelmezése.

A Páris és Róma közti viszonyra nézve egyébiránt majdnem összhangzólag jelentik, hogy Cadore hg egy pápai levelet vitt Párisba, a melyben Franciaország fel van szólítva arra, hogy szept. 30-ig határozza el magát, akarja-e a pápát elvesztett birtokainak visszanyerhetésében segíteni, vagy más szókkal mondva, a piemontiaikat az egyházi államból kihajtani vagy nem. És ha nem, akkor a szent atya oda hagyja székvárosát, egyszersmind pedig bizonyos okmányokat tenne közzé, melyekben Napoleon császár kötelezte volt magát arra, hogy a pápa világi birtokait minden csonkítás ellen oltalmazandja. Ily okmányok létezésére volt is már célzás a szent atyának egy ünnepélyes szözatában. Párisi tudósítások ezt nem is tagadják, de azon megjegyzést teszik rá, hogy a szent

atyától említett biztosítást Napoleon császár csak az általa ajánlott reformok elfogadása esetére ígérte meg, e föltétel pedig köztudomás szerint soha sem lön teljesítve, Napoleon császár is tehát minden kötelezettsége alól felvan oldva.

— London, szept. 24. A királynő hercegi férjével tegnap utazott el Németországba. Gravesendből történt az indulás, a hol már lord J. Russell és D. Baly, a királynő egyik udvari orvosa, várakoztak ő felségére. A királyné holnap reggel érkezik Antwerpbe, s az nap este Frankfurtba, a hol a „Hotel d'Angleterre“-ben tölti az éjszakát. Kedden reggel hagyja el Frankfurtot s az nap délután Coburgba várják, a hol 10—14 napig fog időzni. „Az ottani látogatás — jegyzi meg az Observer — egyáltalán magánjellemű.“

— Calcutta, aug. 22. Az összes brit haderő jul. 26-án a Peihora indult. A francziák ugyanekkor hagyandották el Csifut. A szövetségesek mintegy 260 hajóval vannak és a Shahit-szigeteknél, körülbelöl 14 mföldnyire a Peihotól, fognak összecsatlakozni. A kiszállás Pethangban történék, s az erődöket azonnal megtámadnák.

— A „Vaterland“-ban olvassuk: „Páris, szept. 25. A forradalmi párt nagy dolgokat vár a pápa eltávolításától, legelőször is gr. Cavour és Garibaldi kibékülését. Rómában aztán proclamálni fogják Victor Emanuel, s Velenczét megtámadják, mihelyt az olasz haderők szervező és Magyarországon a forradalom elterjedve lesz. Ehez azonban két három hónap szükséges, de legkésőbb januárban elkezdődik az eldöntő harc Velencze ellen (?)

— A „D. Allg. Ztg.“ bécsi levelezője szerint, Ausztria és Poroszország közt egyezés történt volna aziránt, hogy a szövetségi erődökből az osztrák őrségeket vissza lehessen vonni. Porooszország akkor ön csapataival fogná a császáriakat felváltani.

— A varsói találkozás most már hivatalosan is meg van erősítve, egy londoni távsürgöny szerint. Oroszország kijelentetét követte által a párisi kabinet előtt, miszerint a francia-szárd barátság a trónokra nézve veszélyes tanoknak adott életet, s az orosz kabinet ennél fogva a rend és monarchia érdekében más hatalmakkal egyesülten szót fog emelni, s éppen erre fog a varsói találkozás szolgálni. E sürgöny fontosságát nem kell bővebben mutogatni. Ennél komolyabb vádak még nem emeltettek a francia kabinet ellen, s ezekkel bizonyára egyszerre le vannak verve mindazon kételyek, vajjon a francia császár elmenend-e szintén Varsóba vagy nem? Varsóba, hol az új napoleoni politika ellen coalitio van készülöben. Egyébiránt ezen készülö coalitio a berlini felhivatalos „Corr. B.“ szerint éppen nem lesz támadó, hanem csak védelmi s elfordító természetű. A varsói találkozás iránya ezen lap szerint békés és fönn tartónak tekintendő. Az általános béke megörzése lesz annak főszempontja, de azon alapokon, melyeken Európa államainak biztonsága s függetlensége nyugszik. Ezen alapokhoz pedig főleg a népjog tartozik, melynek megintatása s aláírása az egyetemes európai népcsaládot fenyegetné. A porosz felhivatalos közlöny ezen nyilatkozata tehát mutatja, miszerint a berlini kabinet hasonlóan szorosan csatlakozik a Varsóban megállapítandó program általános irányához; de abból, hogy felhivatalos lapja különös nyomatékkal kiemeli, miszerint a három nagyhatalom minden oly lépéstől is tartózkodni fog, mely Anglia elidegenülését maga után vonná, bátran azt következtethetni, hogy Anglia attól még mindekkorig távol áll. Angliának, ugy látszik, az egymással szembezálló két irány közt a közbenjáró szerepe fog jutni. A bekövetkező coblenczi értekezésnek is ily jelentőség tulajdonítható, s e föltevést azon jegyzék is erősíti, melyet I. Russell még aug. 21-én a szárd kabinethez intézett. A nemes lord abban óva inti Piemontot Velencze megtámadásától, és pedig jogi ugy mint politikai szempontból. A lord határozottan kijelenti, miszerint a szárd királyt semmi sem menthetné, ha hogy a villafrancai békekötést megsörténé. Neki jogában állt a villafrancai békeelőzményeket s a háborut a maga rovására tovább folytatni; de miután kötelezettséget vállalt, Ausztriával békében élni, s erre királyi szavát adta, többé nem áll jogában magát e kötelezettségeken túlnenni s egy szomszéd fejedelmet szándékosan megtámadni. De Piemont saját érdeke szempontjából is rosszsalja a lord az ily támadási szándékot. Ő nem hiszi, hogy Olaszország ereje az erős ausztriai várnegység falain meg ne törne, s ekkor még az is kockára lenne téve, a mit Piemont ekkor nyert. Csak Franciaországnak a háboruba bevonása által remélhetne Piemont sikert; ámde a lord tudomása szerint ez európai háborut vonna maga után, mert a nagyhatalmak el vannak határozva, a békét fönttartani. L. Russell azon eszközre is céloz, mely által gróf Cavournak netalán sikerülhetne Franciaországnak újabb segélyt megnyerni s ez Szardínia szigetének átengedése lenne; azonban világosan érteti, hogy a hatalmak Franciaországnak újabb megna-

gyobbitását nem fogják tűrni. A lord ennél fogva óva inti Piemontot, hogy Velenczét se maga közvetlenül meg ne támadja, se pedig annak Garibaldi általi megtámadtatását ne engedje; továbbá, hogy francia segélyt ne kívánjon, de leginkább, hogy azt semmi területátengedés által meg ne vásárolja.

— Bukurest, szept. 27. A fejedelemlő moldovai hadügyminiszteriumot az oláhországiával egybeolvasztotta, s az egyesült fejedelemségeknek mostantól fogva egy hadügyminiszteriumok lesz, még pedig Bukurestben. Floresku tbk lön kinevezve e miniszterium fejevé. — A kamarában 5 millió piastert szavaztak meg a hadseregnek jobb felfegyverzésére, azon elvből indulva ki, hogy a nemzet önérzete igényli ezt; a jognak az erőre kell támaszkodnia. Minden állam készül, s a román állam se maradhat hátra. A törvényhozó gyűlés a szertebolyongó sátoros czigányok erkölcsi s vallásos jobbitását tartván szembe előtt, azt határozta, hogy kisebb osztályokként ossza fel őket a helységekben, és ott állítsa rendőri felügyelet alá a civilisatio áldásaiban leendő részesíthetés végett.

Ujabbak. — Bologna, szept. 30. Lamoriciére levéltárczája Fanti tábornok kezébe került. Igen határozott bizonyítványokat tartalmaz az számos cselszövényekre nézve, melyeket Lamoriciére francia legitimitistákkal, sőt veres köztársaságiakkal is szőtt Napoleon kormánya ellen.

— London, szept. 30. A hétfői „Morning Chr.“ szerint Oroszország kérdésére a berlini kabinet azt válaszolta, hogy Velencze megtámadtatása előtt visszahívni a követet Turinból, elsieltett lépés volna.

— Páris, szept. 30. Ma a „Moniteur“ így ír: „A császár elhatározá: a Rómában levő megszállt-hadtestet tüstént egy gyalogsági osztály-, két lovas-század- s egy üteggel erősíteni. A szárd kormány értesítettett arról, miszerint Goyon utasításai őt felhatalmazták arra, hogy mozdulatait (action) annyira kiterjessze, a mennyire azt neki megengedhetik ama katonai tekintetek, melyeknek az természetesen alája van rendelve.

Csupán a congressusban összeülő nagy hatalmaságokat illetheti, hogy egykor az események által Olaszországban fölláított kérdések iránt nyilatkozzanak, de addig a császár kormánya, ama küldetés szellemében, melyet maga elé kitűzött, folyvást teljesítendi ama kötelességeket, melyeket a szent atyairánybani rokonszenvei s zászlónknak a katolikus világ fővárosában jelenléte szabnak reá.“

— A nápolyi király nem akarja diesőség nélkül elhagyni országát. Hadsapatai, melyek Reggiótól fogva sajátlag inkább csak futottak, Capuánál legalább viaskodtak — és már is befejeződött Türr tbk szava: „a Capuától Gaetaig nyuló kicsin tér több emberbe fog nekünk kerülni, mint a Reggiótól Nápolyig terjedő nagy út.“ Egyébiránt ovatosan kell fogadni a garibaldisták vereségei felől szóló híreket, milyen az „Allg. Ztg.“ egy lívornoból szept. 27-ről kelt imo távira is: „A királyi csapatok Capuánál a garibaldisták, heves harc után, a Volturnon át visszanyomták s Cajazzo rohammal bevették. Az utóbbiak vesztesései nagyon érekenyek. Cattabeni ezredes foglyul esett. Több mint 1000 embert vesztek, ezenkívül sok foglyot.“ A „Patrie“ szerint a dictator a Capua elleni támadást ismét nagy eréllyel kezdte meg. — Szicília is újból csataszínhelylyé van alakulóban. Messinából 24-ről írják: „Az erőd nápolyi őrsége már többször lődözte a várost; a szicíliai és nápolyi előőrsök folyvást csatáznak egymással. Garibaldi tíz napi gondolkodásidőtt hagyott az őrségnek, hogy vele egyesüljön, vagy egy bán elvelők mint Olaszország elleneivel. A Bosconak tulajdonított győzelem Capuánál szintén köve hiendő, a midőn csak most írák ezen tbkről, hogy Nápoly városából hál betegben fektűt, rendőri kiutasítás folytán, Párisba érkezett meg. — Türr tbk betegben fektűnk Nápolyban.

— A pápa Rómában maradása még nincs minden kétségen kívül. Azonban mintha még a végperczben történi volna némi fordulat a párisi s római udvarok közti viszonyban. Egy St. Cloudban tartott miniszteri tanács folytán el lön határozva, hogy egy 20 ezer főnyi hadtest menend ismét Rómába, és a szent atya elutazása előre el van halasztva.

— Turin, szept. 27. A legsürgetőbb parancsokat adták ki Piacenza, Alessandria és Casale várak védelmi állapotba helyezése iránt. Conforti még semmi új miniszteriumot nem alakíthatott Nápolyban. Bosco a garibaldisták támadását Capua ellen erősen visszaverte, lovassága 300 foglyot ejtett, Garibaldi új ostromot készített elő egész haderejével. („A. Allg. Ztg.“)

Turin, szept. 29. Az „Opinione“-nak egy 28-áról kelt czikke megjegyzi: a velenczei kérdés problema, melyet Európa meg fog oldani, s az lehetetlen, hogy Velencze Ausztria uralma alatt maradjon, hódolva Német-

ország elöljáróinak, mely Velencének Ausztria alatt maradását szükségesnek tartja Németország biztonságára nézve.

A bizalom, melylyel Piemont e kérdés kedvező megoldása iránt viseltetik, megóv a türelmetlen és elsieltet határozatoktól. Piemont e célból nemzeti érdekeit összeegyeztetendi az európai békével. — Carignan herceg, a király képviselőjeül Turinba megy.

— A „Patrie“ szerint Ancona meglátogatása után a szárd király a nápolyi határ felé fog menni, s a „Pays“ azon hírt hozza hogy három divisio piemonti be is ment a nápolyi királyságba. A kölni lap szerint Victor Emanuel megnyugtatta Klotilda hercegnőt, hogy a pápa legkevésbé sem fog Rómában nyugtalanítani. Az itteni kérdés kiegyenlítése a fő oka annak, hogy a szárd király Nápolyba megy.

— A „Constitutionnel“-nek Nápolyból szept. 23-ról írják: „A cajazzói állomást a királyi hadak szept. 21. és 22-dike közti éjen ismét visszafoglalták.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

BÉCSI BÖRZE october 1-sőjén.

Állam-adósság.	pénzben	áruban		pénzben	áruban
5%-os nemzeti kölcsön	100 frt.	74.—	74.20	Ausztr. államvaspálya	250.— 251.—
5%-os metalliques	100 frt.	62.50	62.75	Nyugati vasut	— —
Földtehermentesítések.				Pardubitz vasut	— —
5%-os magyarországi	100 frt.	64.—	65.—	Tiszai vasut	147.— 147.—
5%-os bánsági, horvát és szláv	100 frt.	62.50	63.—	Déli vaspálya 60% (ex div.)	— —
5%-os erdélyi	100 frt.	60.50	61.—	Károly Lajos vaspálya (ex div.)	— —
Sorsjegyek.				Graz-Köflachi	— —
Trieszti db.	100 ft pp.	106.—	107.—	N.-Szombati 1-ső kibocsátás	22.— 24.—
Dunagőzhajóz. társ. darabja	100 ft pp.	93.—	94.—	N.-Szombati 2-ik kibocsátás	58.— 60.—
Budai városközség db	40 ft p. e.	37.75	38.25	Váltók (devisek)	
Eszterházy	40 ft pp.	82.—	82.50	Három hónapra.	
Salm	40 ft pp.	36.—	37.—	Amsterdam 100 holl. ft (86 ft 52 kr a. é.) 3% ₁₀	— —
Pálffy	40 ft pp.	34.50	35.—	Augsburg 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 1/2 ₁₀	112.50 112.65
Clary	40 ft pp.	35.—	36.—	Berlin 100 tallér (150 ft ausztr. értékb.) 4 ₁₀	— —
St. Genois	40 ft pp.	35.—	36.—	M. Frankfurt 100 d. nem. ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 ₁₀	112.75 99.25
Wundischgrätz	20 ft pp.	22.—	23.—	Hamburg 100 márk-bankó ft 75 ft 85 kr) 2 1/2 ₁₀	99.— 100.—
Waldstein	20 ft pp.	24.—	25.—	London 10 font sterling. (100 ft 23 1/4 kr) 4 1/2 ₁₀	131.25 131.40
Keglevich	10 ft pp.	13.—	14.—	Páris 100 frank (40 ft 50 kr ausztr. ért.) 3 1/2 ₁₀	52.15 52.25
Részvények.				Pénznekem.	
Nemzeti bank ex div.)		738.—	740.—	Korona	18.15 —
Hitelintézet 200 frt		166.30	166.50	Császári arany	6.26 6.27
Alsó-ausztriai esc. bank 500 frt		542.—	544.—	Reczés arany	6.25 6.26
Duna-gőzhajózási társulat 500 ft pp.		379.—	381.—	Napoleons'or	10.54 10.56
Trieszti Lloyd 2-ik kibocsátása 500 ft pp.		150.—	160.—	Orosz imperiale	10.80 —
Budapesti lánczd 500 ft pp.		330.—	340.—	Ezüst	131.1/2 —
Éjszaki vasut		1762.—	1764.—	A nemzeti kölcsön papir szelvényei	— —

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(1097)
1533 szám.

H i r d e t é s.

(2—3)

Folyó év november 6-án a szamos-újvári cs. kir. fegyintézet irodájában az 1861-ik évre vagy is azon év januar 1-ső napjától kezdve egész Deczember végéig, és esetleges képp n egész 1863-ik év Deczember utolsó napjáig a fegyenczek élelmezésire szükségeltető kenyér és étkek szállítása felett írásbeli ajánlati tárgyalás fog tartatni.

A rendes helyezett ajánlati levelek a fenn kitűzött napig délelőtti 12 óráig a fegyintézet igazgatóságánál bevarandók.

Az ajánlati levelekben a kenyér és étkek feletti tett ajánlott árak különítve tétessenek meg, minthogy azoknak szállítása különítve is kiadandók.

Az ajánlati levelekhez meg kívántató bánatpenz valamint a kenyér szállítására tett ajánlata mellé 1000 frt; ugy nem különben az étkek feletti tett ajánlkozata mellé ismét 1000 frt csatolassék.

Az ajánlott árak értelmes számokkal és betűkkel irassanak meg légyen; különben is csak a számokkal tett érték határozand.

Az ajánlati levélben megkívántató az ajánlközónak értelmesen kitett mellék- és vezetékneve, nem különben annak lakhelye.

Azon vállalkozótól kik a fegyintézet igazgatóságánál ösmeretlenek, vagyoni viszonyaik és polgári erkölcsiségek felett hivatalos bizonyítvány kívántatik.

Továbbá az étkek szállítását tekintve, az ajánlközónak e két eset közben egy vagy három évi vállalkozása felett szabad választás engedtetik, mindazon által jog fentartása mellett, hogy az ajánlatnak helybehagyása a magos cs. kir. erdélyi Helytartóság által fog meghatározatni.

Végteér az ajánlati levelekben megkívántatik azon nyílt kitétel: hogy az ajánlközó ezen általa eszmért szállítási föltételeknek magát egy általjában minden kivétel nélkül aláveti.

A cs. kir. fegyintézet igazgatóságától Szamos-Ujvárt, sept. 19-én, 1860.

Brühl.

(1093)
Z. 16523. | 1985. 1860.

Csöd-hirdetés.

(3—3)

Az erdélyi cs. k. földadó bizottmányánál 5. erdő becső-biztos állomás jövén üresedésbe, ezen állomások betöltésére 2 frt 10 kr. napidij mellett, a magasabb napidijfokozatban előhaladási igényvel 2 frt 62 1/2 és 3 frt 15 kral és egy havonkénti 1 frt 5 kr. írószerei általánnyal, ugyancsak egy a különböző munka időszakokban, mindenkor külön meghatározandó utazási általánnyal, és a munkálatok alatt a községekbeni szabad beszállásolási igényvel pályázat nyittatik, melyre határnapul október 20-ka 1860-ban tüzetik ki.

Egy ily állásért folyamodóknak, — mely állás egyébaránt állandó alkalmazásra az állami szolgálathoz igényt nem állapít, — sajátkezüleg írott kérések, a kor, állás, előbbeni foglalkozás, testi alkalmasság, a 3 honnyelv tökéletes ismerete, s a mező és erdő-gazdászati szakmákban gyakorlati ügyjártasság kimutatásával ellátva, a fennkijelölt határidőig az erdélyi cs. kir. országyi pénzügyi igazgatósághoz benyújtandók.

N.-Szeben, szept. 21-én, 1860.

Az erd. cs. k. orsz. pénzügyi igazgatóságtól.

NEM HIVATALOS.

(1100)

Aluljegyzettek tisztelettel jelentjük, hogy a

BIASINI szálloda

(2—5)

Kolozsvárt, általunk haszonbérbe vétetvén, újra szerveztetett, s folyó év october 25-én a t. cz. utazók felvételére meg fog nyitattni.

Ezen szálloda átvételével az által reményljük a t. cz. vendégek és utazók iránti mély tiszteletünket tetteg bebizonyítani, ha komoly akarral és szorgalommal hatáskörünkben a lehető legjobbat nyújtani törekvünk.

A vendég szobák átalakításánál, ujjonnan butorozásánál főleg a kényelemre volt figyelmünk; nemkülönben tisztaságról, előzekény és gyors szolgálatról, egy e tekintetben megpróbált személyzet által, kielégítő választékú, izletesen készített jutányos áru étkekről, válogatott kitűnő borokról, különösen gondoskodtunk.

Aluljegyzettek sem költséget, sem fáradságot nem kíméltek, hogy a t. közönséget ugyan ezen szállodában, egy ujjonnan szervezett Kávéházzal is ellássák, hol mindennemű italokon kívül, több bel- és külföldi lapok allanak a t. vendégeink számára.

Meggyőződve lévén, hogy t. cz. becses vendégeink kíváncsalmainak megfelelőendünk, s számom látogatás reményével kecsgetjük magunkat.

Mély tisztelettel

Főző és Komlósi,

haszonbérlok és vendéglősök.

(1104)

1/10 1860.

(1—1)

Utmutatás az egészség és szépség fenntartására.

Vigasztalására mindazoknak, kik hajukat részenként vagy egészen elhullatták, Kolozsvárt Mohl Miklós úr fűszerkereskedésében egy szert találni, mely híres orvosok s tudományos férfiak ajánlata és különböző rang- és állásbeli nők és férfiak kísérletteléte folytán nemcsak a hogy a bel- és külföldön egyaránt hirre kapott, hanem sokszoros szerencsés eredményei által minden eddig ismert hajpolószert között a legelső helyet foglalta el. Ezen szer a keleti növényekből készített cs. kir. szabadalmat nyert:

Meditrina-hajnövesztő-kenőcs,

mely összeköttetésben a hasonnevű

keleti haj- és szakálnövesztő vízzel

(Mally M.-től Bécsben.)

azon tulajdonsággal bír, hogy a mellékelt nyomtatott utasítás szerint használva a haj szürkületét és elhullását akadályozza, a hajtalapot erősíti, az utánnövést elősegíti, a haját teljes épségében megtartva, annak szép sötét színt kölcsönöz. Legszébb eredményit tapasztalják azon egyének, kik akkor vagy betegség következtében hajukat elvesztvén, ezen szer több heti használata után szép gazdag haját nyernek — nők, kiknek a hajművészek természetellenes ékeket elvetve, saját szép hajukban bámulják ezen hajnövesztőszert rendkívüli eredményt — nem is említve sok fiatal embert, kik gyönyörű szakállukat ennek köszönhetik.

Ezen versenytárs nélkül álló illatos hajnövesztő-szerből egy üvegesének ára 1 ft 50 kr. Teljes frissesége és valódiságában — kapható:

A főrahelyen, Bécsben: Mally M. urnál (Wieden, Neumannsgasse Nr. 321.) Kolozsvárt: Mohl Miklós úr fűszerkereskedésében. Beszterczen: Dietrich és Fleischer. Brassóban: Johann Gy. fia és Gyertyáni János és fia. Dézsen: Krémer S. K. Fejérvárt: Rusz J. és Wagner J. Medgyesen: Orendi J. F. Segesvárt: Misselbacher J. B. Szász-Sebesben: Weissörtel G. A. Szászvaroson: Speck Gusztáv. Szebenben: Zóhrer J. F. uraknál.

Mohl Miklós fűszerkereskedésébe Kolozsvárt felvétetik egy gyakornok.

(1103)

Alólírtnál vagyon két armalis nemes levél — az egyik illeti a Biró családot de Kövendő — a másik a Czeglédi családot. — Ha nemes családokhoz tartozó valamelyikének kedve lenne ezen érdekes okmányt megszerezni, az iránt nálam értekezhetnek. Kolozsvárt, oct. 3-n, 1860. Kulső-Tordautca, Nro 34.

Nagy Leopold,
országos ügyvéd.

(1102)

Kiadó kávéház! a kolozsvári nagy piacon fekvő „nemzeti szállodában“ egy utcára nyíló s több szobákból kávéháznak rendezendő localitás haszonbérbe kiadó — értekezhetni a tulajdonossal.

(1098)

A tisztelt kolozsvári úrbéri törvényszéknek folyó hó 22-kén 1465 szám alatt kelt végzésénél fogva a Kis Petrii tagosítási munkál megkezdett authenticatioja tovább folytatására a helyett Kis Petriben tartandó tárgyalás folyó év october 15-kére reggeli 9 órára levén kitűzve, erről minden érdekeltek oly hozzáadással értesítettnek, hogy a kiszállandó törvényszéki bizottság a fennálló szabályok szerint azon esetben is, ha a felek meg nem jelenének, teendőiben eljárand. Alsó Jára, sept. 28-kán, 1860

Káli Nagy Elek,

Kis Petrii birtokos és e tárgyban felhatalmazott.

(1—2)

(1087)

Alulírt tisztelettel jelenti, hogy Tordán az eddig Biasini név alatt ösmeretes vendéglőjét m. gr. Mikó Imre ur ő excelljának, most „MÁTYÁS KIRÁLY“ czim alatt kezeli Bornemissza József, ki is minden rendű és rangu t. cz. utazókat jóízű ételkekkel, italokkal, kényelmes szobákkal és istálókkaal valóban ellátni magát úszintén ajánlja.

(1096)

Legszébb színű

idei

HÁRLEMI

JÁCSINT HAGYMAK

kaphatók PAPP JÁNOS fűszer kereskedésébe, egy darab ára 20 uj kr.

(1099)

Szállás változtatási hirdetés.

Tisztelettel tudatom az érdemes közönséggel hogy szálasomat a mostani Sz. Mihály naptól fogva b. királyutczába 567 számú házhoz tettem át, hol ezutánra is minden könyvkötői és díszművészeti munkáknak elvállalására s annak pontos és csinos elkészítésére magamat ajánlom,
Hancz György,
könyvkötő.